

Kuidas kool saab toetada erivajadusega lapse vanemat sotsiaalteenuste taotlemisel?

1. Julgustage lapsevanemaid pöörduma kohaliku omavalitsuse poole (võimaluse korral pöörduge vanema eest, kui ta seda soovib/vajab). Kohalikul omavalitsusel on kohustus abivajadusest teada saamisel perele abi pakkuda. Pöörduda tasub alati kirjalikult, et välistada hilisemaid vaidlusi. Nõuandeid teenuste taotlemisest saab lugeda ka siit:

<https://omastehooldusest.ee/hooldusvajadusega-lapse-hooldajale/teenused-ja-toetused/>

2. Tugiisikuteenus või lapsehoiuteenus peale koolipäeva lõppu on oluline, et vanemad saaksid tööl käia, olla olemas oma pere teiste laste jaoks või hoida paarisuhet. Küsige vanematelt julgustavalt, kas neil on päevas ja nädalas hingetõmbehetki või aega muude rollide täitmiseks?

Kui tugiteenus on ka ainult selleks, et vanem saaks puhata, siis see on piisav põhjendus selle küsimiseks. Keeruliste erivajadustega laste vanemate sagedaseks mureks on krooniline unepuudus, mis on tingitud laste öistest ärkamistest (igapäevaselt, kuude ja aastate kaupa).

3. Suure hooldusvajadusega lapse kõrvalt tööle minemine ja seal püsimine on ränk, kui vanem pole saanud pikka aega oma erialast tööd teha või pole üldse olnud võimalik lapse hooldamise kõrvalt tööle minna. Enda töövormi saamiseks ja hoolduskoormuse leevendamiseks on täiesti normaalne, et tugiteenused tulevad appi juba enne, kui vanem päriselt tööle läheb. Erivajadusega lapse vanem ei saa lubada endale spontaansust olla koos erivajadusega lapsega kodukontoris, mistõttu peab ta **saama olla kindel, et teenus lapsele sobib ning see on jätkusuutlik ja toimiv hetkeks, mil vanem tööle läheb.**

4. Ükski pere ei pea minuti ja tunni täpsusega kohalikule omavalitsusele aru andma, milleks ta täpselt tugiteenust kasutab. Toetudes Õiguskantsleri seisukohale, kus ta ütles, et avaliku raha otstarbeka kasutamise ja teenuse eesmärgipärase kasutamise seisukohast pole oluline, kas näiteks suure hoolduskoormusega lapsevanem kasutab kohaliku omavalitsuse kulul teenust selleks, et minna metsajooksule, juuksurisse, sugulasele külla või midagi neljandat. Samu asju teevad ka lapsevanemad, kes ei pea hooldama sügava puudega last, aga kes saavad oma lapse endaga kaasa võtta, paluda mõnel lähedasel last sel ajal hoida või kes saavad tulenevalt lapse arengutasemest ta üksi koju jätta.

5. Paljudes peredes on reaalsus, et kodulähedane kool pole kättesaadav, mistõttu tuleb igapäevaselt transporti korraldada kõrvalvalda või kaugemale. Kui laps, kes eriõpet ei vaja istub koolibussile ja vanem sõidab ise tööle, siis erivajadusega lapse jaoks on sageli vanema kohustus laps kooli viia, sotsiaaltransport võib kõrvalvalda olla korraldatud, aga võib juhtuda, et mitte. Vanemale tasutakse transpordi eest teatud ulatuses – osades KOV-ides kaasneb sellega halduskoormus perele, sest vaja on esitada kulutšekke või eraldi avaldus teenuse saamiseks, kuigi tavaõppes õppivate laste vanematel neid kohustusi pole. Aeganõudev või lausa võimatu võib olla keerulise erivajadusega lapsega jalutuskäik bussipeatusesse, mis asub kilomeetri või paarisaja meetri kaugusel (nii tavaolukorras kui ka talviste ilmastikuoludes). **Kohaliku omavalitsuse kohustus on igale oma valla lapsele koolitransport korraldada ka siis, kui vald ei võimalda kodulähedast kooli. Julgustage lapsevanemaid transpordi osas kohaliku omavalitsusega suhtlema.**

6. On loomulik, et lapsele võimaldatakse rehabilitatsiooniteenuste saamist koolis integreerides hariduse omandamist ja teraapiaid, et saadud oskused kanduksid üle ka klassiruumi ja teiseks, et lapsevanem saaks tööl käia ilma, et ta peaks keset töö- ja koolipäeva võtma lapse ja temaga teraapiasse minemiseks töölt vaba aega, lahendama logistilisi küsimusi teenustele jõudmisega. Leidke koostöös rehabilitatsioonimeeskondadega paindlikke võimalusi, et lapsed saaksid võimalikult palju teenuseid oma koolipäeva jooksul.

Olete alati oodatud nõu ja abi küsima või suunama lapsevanemaid Eesti Puuetega Inimeste Koja poole epikoda@epikoda.ee või telefonil +372 661 6629.

www.epikoda.ee ja www.omastehooldusest.ee